

Inserati se sprejemajo in velja tritopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Za volitve.

Še nikdar niso bile volitve v državni zbor tako imenitne, kakor bodo letos. Narodi in krona so že siti sedajne večine v zboru, ki ni zamogla nič koristnega ustvariti, pač pa je dosti slabega prouzročila. Minister Taaffe sam je rekel Sladkovskemu, da prej ne more nič obljubiti, dokler ne bodo volitve končane, ker zdaj še sam ne vé, kdo bo za njim stal in podpiral ga. Tako je tedaj veliko ležeče na teh volitvah. Mi znamo sedajno sistemo prekučiti, ako volitve srečno izpadejo. Ako potem zdaj nastopi Slovanom prijazno ministerstvo veled pritiska opozicije, se ni več bati takega hrupa, kakor je nastal med Nemci za Hohenwarta, in sicer iz dveh uzrokov: prvič so se naučili Slovane bolj spoštovati od zadnje turško-slovenske vojske, kjer se je videlo, kaka moralna in fizična sila biva v Slovanih; drugič pa so tudi avstrijski Nemci že siti ustavoverstva, ki jim ni prineslo drugega, ko denarni polom, revščino in vedno rastoče davke, ker se je deficit delal celó v mirnih časih. Radi bi že videli kako spremembo, naj jo že priuiese Peter ali Pavel. Tudi jih jezi hegemonija Madjarov, ki imajo povsodi prvo besedo, pa le malo plačujejo in najrajši vsa bremena na to polovico zvrčajo. Da bi zadobili pomoč zoper Madjare, si že mnogi želé sprave s Čehi.

Da med te ne spada ljubljanski „Tagblatt“, to nema nobenega pomena. Ako si tedaj Slovani pri volitvah kaj sedežev pridobimo, potem je vsakako nekaj upanja, da v državnem zboru nekoliko dosežemo. Ako bi pa mi in Čehi pri

volitvah propadli, to je, ako bi nekaj sedežev zgubili, potem bo ustavovercem zopet greben zrastel, minul jih bo strah pred nami, in ne bodo se nič ozirali na Čeha, toliko manj pa na nas Slovence.

Jasno je tedaj, kako važne so prihodnje volitve v državni zbor. Treba je tedaj agitacijo energično pričeti in voditi. Slovenci bomo letos složni in edini stopili v volilni boj, in to nam bo gotovo v korist. Pred vsem pa naj se o snuje **centralni odbor**, in to ne m u d o m a, ker volitve so že blizo. Centralni odbor ni za to, da bi okrajem kandidate vsilil, ampak njegova naloga je, da takim okrajem, kjer je zmaga dvomljiva, pomaga moralno in materijalno. V okrajih, kjer je le malo rodoljubov in nemajo zadosti vpliva, je treba pomoči celega naroda, tako na Koroškem, Štajarskem in Dolenjskem. Skrbeti bo treba za dobre agitatorje. Kandidati naj se postavijo v porazumljeni z okrajnimi odbori. V vsakem volilnem okraji naj se naredi še poseben krajni volilni odbor, ki mora biti s centralnim odborom v zvezi.

Kandidati naj se izberejo taki, ki so v dotičnem okraji priljubljeni, in naj se jim dá nalog, da se morajo volilcem še pred volitvijo predstaviti, ker to tudi veliko pripomore k zmagi. Vse osebne mržnje naj se pusté na stran, in vsak naj gleda le na občni blagor. Zaslužnim agitatorjem naj se po končanih volitvah izkaže hvaležnost naroda, da bodo vsaj priznanje imeli, ker plače ne zahtevajo. Naj se zapišejo v zlate bukve narodne, in to jim bode v spodbudo, da bodo še za naprej

delali za napredek naroda. Kdor pa nič ne stori, akoravno bi lahko kaj storil, tak naj se izbriše iz števila domoljubov in javno pokara.

Vsak naj stori svojo dolžnost, slovensko časnikarstvo stalo bo kakor vselej v prvi vrsti bojnikov.

Politični pregled. Avstrijske dežele.

V Ljubljani 9. maja.

Cesar ni potrdil novovoljenega tržaškega župana d' Angelli-ja. Treba bo tedaj nove volitve.

Na Dunaji sta se zedinila oba „fortschrittskluba“ in demokrati zaradi volitev v državni zbor. V ta novi klub se bodo sprejeli le taki poslanci, ki so glasovali zoper berlinsko pogodbo. Program so sestavili tak:

Število meščanskih poslancev se mora pomnožiti, nasprotno pa število poslancev velikega posestva skrčiti.

Avstrijska polovica mora dobiti več vpliva v delegacijah, in postava za delegacije se mora sploh spremeniti.

Sicer se mora obstoječa ustava ohraniti.

Avstrijski kupčiji se morajo nova pota odpreti.

Napraviti se morajo kreditne ustanove, da bo lahko denar dobil, kdor je kredita zmožen. Poljedelstvo se mora na vse strani podpirati.

To je program. Zadnje tri točke so prav dobre, če bodo možje le zvesti ostali svojemu programu. Čudno pa je, da hočejo le mestne poslance pomnožiti, ki so tako že na boljem

Ljubljanske slike.

(Dalje.)

Zasebnik (*homo privatus*).

Kakor že beseda kaže, živi tak človek le za se, ne za druge; pač pa živé drugi za nj. Prišteva se tiste vrste ljudem, ki so se odpovali težavam vsakdanjega življenja in za ktere dela le še denar. Če ima še kaj težavnega na svetu, je to računanje obresti, branje kursov in striženje kuponov, zadnje pa le k večjemu po enkrat na mesec. Kako je prišel do premoženja ali premoženje do njega, to nikogar ne briga, preteklost se dandanes tako lahko pozabi. Pač se kak hudoben jezik še tu in tam spominja, da mož ni bogat na svet prišel, tudi ni podedoval bogastva; pač ljudje nevošljivega značaja in dobrega spomina vedó še pripovedovati o kakih „dobrih kupčiji“, ki jo je naredil s cesarskim érarom, o „svinjski sreči“ pri prepovedani igri, o barantijah, kakoršne se neumnemu poštenemu človeku goljufijo zde, morda celó o kakem dobitku v loteriji; pač je celó slišati, da ima na vesti marsikterega nesrečnega človeka, da je to ali ono rodovino na beraško palico, to in ono ob dedščino spravil; pač vedó še nekteri ljudje, da je nekdanj bilo le to

njegovo, kar je zakrivalo njegovo nagoto, in da si premoženja ni pridobil po pošteni poti, z delom rok in uma, ker je prekmalo obogatil; — ali dokazati tega nihče ne more, pravica pa sodi le po dokazih. Kaj se on zmeni za zavidanje! Kaj mu more pošten revež! Zaničuje ga, ker si o vsi svoji poštenosti ni pridobil drugega, nego toliko, da se mora boriti za vsakdanji kruh in še ne ve, kaj je kupon, čemu se denarni kursi razglašajo po časnikih!

Iz tega je razvidno, da ima marsikteri zasebnik preteklost jako temno, v katero sam ne mara nazaj gledati. Morda je celó že videl kako ječo od znotraj in celó par let vžival prijetnost samostanskega življenja v nji, ali čas in denar vse zbršeta in zdaj je le to, kar je, ne ono kar je bil. Svojega prijetnega življenja si še celó ne greni z ženo, ali če jo je že prej priklenil na-se, navadno nima otrok. Samotno življenje si krajša s psóm, kterege seboj jemlje na vse kraje, tudi v gostilnice in kavarne, kjer drugim ljudem nadlego dela in otroke straši. Žena njegova pa si napravi maček cel harem in dá vsaki svoje ime. Prave omike tak zasebnik nima, čemú li? Saj mu jo namesti denar in dandanes je omikan vsak, kdor ima denarja, da lahko na žep udari. Zato tudi

vljuđen ni; čemu? On ne potrebuje nikogar, kakor le blagajnika, ki mu menjuje kupone, in bankirja, ki mu priskrbuje obligacije.

Vendar utegne biti tudi dobrovoljen, če se ne obrneš do njegove mošnje; usmiljenja njegovo srce ne pozná, prej boš iz skale izbil vodo, nego ž njega še tako majhen znesek, ako mu ne daš dobrega poročstva; na „brado“ ali golo poštenost nič ne dá, [saj sam po sebi vé, koliko je poštenost vredna in kaj se ž njo pridobi. Politične vere navadno nima nobene, berilo njegovo je kursni in jedilni list, vse drugo mu je godlja in včasih se celó javno norčuje z ljudmi, ki se poganjajo za ta ali ona politična načela. V tem je že popolnoma podoben judu, kteremu je tudi domoljubje čisto neznana reč. Kjer ni nič prijati, ga ne dobiš.

Če te vrste zasebnik ni koristen človestvu, je pa zasebnik druge vrste naravnost škodljiva sesalka, ki pije kri ljudem brez razločka, brez usmiljenja in če more, tako dolgo, da je zgrabljeni revež popolnoma izsesan, nič ko suh meh. V navadnem življenju se taka roparska žival imenuje o d e r u h. Svoje mreže ima nastavljen tako, da se človek vjame vz-nje, da še tega koj ne zapazi. Ko je v njih, priteguje oderuh in priteguje tako dolgo, da revež ne

pred kmečkimi občinami. Če se že kakemu stanu več poslancev dá, treba jih je dati kmetovalcem, ki so kaj slabo zastopani v primeri z denarnim in krvnim davkom, ki ga nosijo.

Česki listi še vedno pišejo o spravi z Nemci in o vstopu v državni zbor. Vsi merodajni listi so edini v tem, da Čehi ne pojdejo v zbor kar na prazno roko, in le, da bi tam ustavovercem stafažo dalali. Dokler vlada ne pokaže dobre volje, vresničiti Čehom pravičnih teženj po narodni ravnopravnosti, tako dolgo se še ne zmenijo za državni zbor. Ta afe ima bojda nalog, Čeha na vsak način v državni zbor spraviti, in je mislil, da bo to prav dober kup dosegel, ker so Skrejšovskega listi vedno pisali, da bo česki narod sam prisilil svoje poslance, da bodo morali vstopiti.

Odkar je pa Sladkovski Taaffeju oči odprl, da Skrejšovski nema nobene stranke za seboj, začeli so tudi Taaffejevi listi drugače pisati, in je upati, da bodo Čehi še pred vstopom marsikako koncesijo dosegli.

Čehi pa niso navezani na vladno milost, ker se tudi nemško-liberalna stranka za njihovo prijateljstvo poganja. To vidimo iz pisave „Deutsche Ztg.“, „Tagespost“ in dr. Nemško-narodna stranka potrebuje namreč pomoči tako zoper Madjare, kakor zoper dunajsko vlado, ki je primorana, trobiti v Andrassev rog. Od česke strani je pooblaščen dr. Rieger, da se pogaja z nemško-liberalno stranko; od nemške strani so menda odločeni Herbst, Bareuther in Schmeykal.

Mladočehi hočejo tudi zastopani biti pri dogovorih, kar se bo menda tudi zgodilo, in potem jih bo zastopal najbrž Sladkovsky.

Nas pri tem le veseli, da so „stari“ in „mladi“ v narodnih in državopravnih stvareh edini in složni.

Vnanje države.

„Deutsche Ztg.“ objavlja pogovor z nekim višim ruskim diplomatom, ki nas podučuje o razmerah in mišljenji v Rusiji. Ta ruski diplomata pravi:

Turki ne smejo priti v izhodno Rumelijo, ker bi se precej spet boj začel, če tje pridejo.

Andrassy ne dela avstrijske, ampak le madjarsko politiko. Ko bi Avstrijci to vedeli, bi ga kamnali.

Ignatiev ni hotel iti na berlinski kongres, ker je vedel, da se bo tam Bolgarija raztrgala.

Rusi so hoteli avstrijskega princa na bolgarski prestol posaditi, pa Angrassy tega ni hotel.

Sedajni bolgarski knez (Battenberg) ni družega, ko pruskoficir, nemško misleč in nesposoben, Slované vladati. (Glej naš članek od torka. Op. vredn.)

Grki nemajo dosti upanja, ker niso o pravem času Rusom pomagali. (Kar smo mi že mnogokrat povedali. Op. vredn.)

Avstrija teži proti Solunu.

Evropska Turčija mora prej ali slej razpasti. (Občno prepričanje Slovanov. Op. vredn.)

Nihilisti so pogum dobili, ker se je Rusija na berlinskem kongresu slabo pokazala. (Proti celi Evropi ni bilo drugače mogoče. Op. vredn.)

Nihilisti dobodo svoja povelja iz Zürich in Londona. Vendar niso tako nevarni, kakor se misli. V Rusiji je 22 milijonov ljudi, ki imajo kako posestvo, in taki ne bodo sovražniki premoženja. Rusija bo dobila v kratkem demokratično ustavo.

Izvirni dopisi.

Iz Zužemberka, 2. maja 1879. — († Janez Brodnik.) Včeraj pospremili smo na mirodvor truplo pokojn. župnika, vis. č. g. Janeza Brodnika v 66. letu njegove starosti. Osemnajst preč. gg. duhovnikov, mnogo prijateljev in neštivilna množica ljudstva iz domače, kakor tudi iz bližnjih sosednih fará skazala mu je poslednjo čast. Akoravno le od pretečene velike sabote, trpel je gospod nepopisljive bolečine do zadnjega zdihljeja, a vedno z voljno potrpežljivostjo. Okrepčan s sv. popotnico in vredivši svojo pičlo imovino, zaspal je v Gospodu v torek zvečer o 7. uri v naročji svoje sestre. Rajni gospod Brodnik bil je vzor skrbnega, neutrudljivo-delavnega, dušnega pastirja, priprost v svojem življenji, mož nepremakljivega značaja, kreposten v svojem ravnaji, bil je prav. suženj reda, pridnosti in zmernosti. Zato pa bil je visoko čislán od vsacega poštenega človeka, ki ga je poznal, in veljaven in cenjen bil je zlasti v višjih krogih.

more več iz njih izkopati se; čim huje se napa, tem trdneje se zamota; zdaj ga zgrabi človeški polip in ga dere, stiska, tlači in sesa, dokler je še kaj v njem. Usmiljenje je pri Bogu, pri njem ga ni, vzame mu zadnjo srajco, vrže otročiča iz zibelke in mu vzame plenice in povoje, in če bi smel, bi reveža še na meh odril in njegove kosti prodal v fabriko. To dela po obrestih, ki so večidel viši od posojila, nikakor ne spod 60 od 100, večkrat pa utegnejo zrasti do 1000 od 100. Na videz je tak „zasebnik“ popolnoma pošten, tudi sodnja mu ne more do kože, kar je postava zoper oderuštvo odpravljena; goljufijo mu je pa pri vsem tem težko postavno dokazati. Naj ga preklinjajo odrti, kaj briga to njega! Saj o usmiljenji in poštenji ima toliko pojma, kolikor volk o neumorjočnosti človeške duše.

Ko zasebnik, ta in oni, ne more več živeti, se vleže in umré — pač s protestom, za kterega se pa smrt tako malo briga, kakor se je prej on za prošnje revežev. Kar je nagrabil, ostane pa tukaj drugim ljudem, kateri se večkrat za dedščino tepó. Božjega blagoslova pa tak denar nima, raztrosi se navadno med ljudi še prej, nego je ranjcega ime pozabljeno, toraj v veliko krajšem času, kakor je bil nabran. Če

se ga kdo še spominja, godi se to ne z molitvijo, marveč s kletvijo, zemlje nad jamico njegovo ne zmoči nobena solza žalosti ali hvaležnosti, pač pa se večkrat dediči njegovi že od pogreba gredé za zapuščino stepó.

„Lev“ (*puer arrogans vel simius immitans.*)

Kar Ljubljana toliko v nemčurstvu in liberalstvu, kolikor v konkursih napreduje, je živali te vrste čedalje manj in kar je še videti je, bo že tudi podobna bolj rimskim grobom, kakor znano, zunaj pobeljenim. Vendar se je še nekaj vidi, zato se spleča, da jo nekoliko natančneje ogledamo.

„Lev“ je beseda k nam iz tujega prinesena, kakor tudi početje „leva“ ni domače, marveč le posnemanje neumnih in škodljivih tujih šeg. Tak „lev“ je srečen sin očeta bogatega na denarji, a revnega na duhu. Študira po pravilu: „Čemu si bom glavo ubijal z učenjem, saj je moj oče bogat“, zato je vseučilišče njegovo k večemu trgovinska šola Mahrova, kar pozneje dopolni še s tem, da se navadi jahati, vozariti, biljardirati, streljati, kvartati, pijančevati in s kletaricami neslane burke uganjati. Očetovega nadzorstva — če ima še stariše — se vé mnogo prej iznebiti, kakor

Njemu lastna odkritost, njegovo prostodušje, česar ni nikdar zatajil, škodovala mu je včasih; a to le pri onih, ki niso poznali njegovega žlahtnega srcá, ki niso poznali njegovega temperamenta. Kakor je povedal pridigar, vis. č. g. župnik Soteški, pastiroval je rajni gospod v Leskovcu, Kostanjevici, Metliki in Polhovem-Gradcu kot kaplan, a kot župnik v Velikih Lašicah in od l. 1871 tu v Žužemberku, povsod v splošno zadovoljnost svojih predpostavljenih, zapustivši povsod časten spomin. Kot izurjen, praktičen arhitekt postavil si je najlepši, neminljivi spominček v Velikih Lašicah. Ondi sozidala se je pod njegovim vodstvom, brez kakega inženirja, kajti bil je strokovnjak, krasna hiša božja, ktera povsod slovi in se po pravici prišteva najlepšim cerkvam naše mile domovine; postavil je Veliko-Laščanom novi farovž in šolo večidel z lastnim tveganjem in veliko požrtovalnostjo, a skoro vse le iz prostovoljnih darov prijateljev in faranov. Zato pa so zaslovela njegova velikanska dela pred najvišji prestol, in Nj. Veličanstvo presv. cesar podelilo so mu l. 1870 zlati križ s krono za zasluge. V svojih mlajših letih gojil je o prostem času svilorejo, čebelorejo, in posebno veselje imel je povsod do zadnjega časa s sadjerejo. Vsako pomlad moralo se je presajati, snažiti in požlahnovati, ter na vsak prazni prostorček zasaditi sadonosno drevesce. Vedno je spodbujal slehernega k marljivi delavnosti in vsikdar pospeševal blagostan njegovi skrbi izročene čede. Vse njegovo delovanje bilo je natanko po pregovoru: Delaj, kakor da bi večno živel! Moli, kakor da bi jutri umrl! — Njegova dela naj ga slave! Bog mu daj večni mir in pokoj!

Iz Rudečega Jezera v Minesotti v Severni Ameriki pisal je g. misijonar Ignacij Tomazin svojemu v Ljubljani bivajočemu bratu zanimivo pismo, iz kterega sledeče katoliški svet sploh, zlasti pa za rojake g. misijonarja mikavne reči posnamemo:

„Jaz sem mislil, da Vas bom zamogel zadnjo jesen obiskati, ali ni mi bilo mogoče. Bil sem sicer v Novem Jorku, ker tam seš dal 1000 indijanskih molitvenih bukev, in 2000 indijanskih abecednikov tiskati. Imel sem enega indijanskega poglavarja s seboj, in šla sva tudi v Vašington. Tam sva obiskala tudi predsednika te velike dežele, in vsakemu eno svo-

drugi mladenči, in ko je prestopil 20. leto, je popolnoma sam svoj. Denarja mu ne manjka, če ga ne dá oče ali mati, ga dá kdo drug za dobre obresti, in tako se res postavlja povsod, da se drugi ljudje preko njega kar gramujejo. Po javnih sprehajališčih ga vidiš po najnovejši modi našemljenega in tu ogleduje ter kritizira ženstvo po svojem okusu; v kavarni pije najdražje pijače in kadi najdražje smodke; v gostilni se dela s svojimi manirami kolikor mogoče neprijetnega drugim ljudem z neslanimi opazkami in se vede, kakor bi bil svet njegov. Pogovor njegov so meščanska dekleta, kletarice, igralke, konji, psi in celo lov, akoravno je ta pogovor tak, kakor slepčev o barvah. Ne spoštuje nobenega stanu, in sploh se mu vidi, da je očetove šibe premalo okusil, na njem bi se dala brez vse škode razbiti še debela butara leskovih šib in brezovo olje bi mu bilo jako koristno. Vendar ga ljudje, med ktere denar trosi, na videz spoštujejo, in ti so: igralci, gostilničarji, natakarji, fijakarji, krojači, čevjarji, brivci, itd.

Akoravno horizont njegovih vednosti ni ne širok ne visok, je vendar izurjen v eni reči, namreč v zapeljavanji deklet. V tem bi skoro lahko naredil maturo. Pomaga mu nekaj imé,

jih fotografij s svojim podpisom dala. Ali časa pa nisem imel, da bi bil zamogel na Kranjsko priti. Zdaj so mi škof poslali v moje indijanske misijone enega duhovna iz reda sv. Benedikta in dve sestri Benediktinarki. Jaz sem jim prepustil misijon na Beli Zemlji (White Earth), ker tam je že cerkev, farovž in šola, tudi en zvon, ki tehta 1000 funtov. Jaz sem se pa podal 100 milj naprej proti severu med tukajšne Indijane ob Rudečem Jezeru. Tukaj je okoli 300 katoliških in čez 2000 ajdovskih Indijanov. Toraj dela veliko za samo enega misijonarja. Misijon na Beli Zemlji sem imenoval Kalvarija. Tukajšni misijon in cerkev bom pa priporočil sv. Ignaciju Antijohenskemu. Tukaj še nimam nobenega poslopja. Moram vse še le pričeti, kakor sem moral storiti na Beli zemlji. Stanujem zdaj v koči enega Indijana. Ali skušal bom z božjo pomočjo cerkev in stanovanje za duhovna pripraviti.

Indijani so zelo veseli, da zdaj imajo katoliškega duhovna tukaj. Zmiraj imam nekaj Indijanov v poduku, ki se pripravljajo za sv. krst in tako upam, da bo tudi tukaj sčasoma večina Indijanov katoliška, kakor so skoraj vsi zdaj na Beli zemlji tudi dobri katoličani.

Živno 2. velkiga travna. (Blagoslovljenje nove zastave.) Novica, da polk dobi novo zastavo, je že davno raznešena; in res pred kratkimi 14 dnevi odposlali so se možje v Šplit sprejeti jo. Za blagoslovljenje bil je včerajšnji dan najprijetniši dan v letu odločen. Že prejeto dan se je za povečevanje te slovesnosti kolikor mogoče storilo; vojaki so bili vsak svojih opravil prosti, osnažiti se od nog do glave bi ne bilo treba zapovedovati. Tudi nova obleka se je izdala za ta dan, in fantje so bili, ko iz škatlje vzeti.

Omenjeni dan ob 8. uri zjutraj zbrala se je vsa služba prosta posadka našega polka pred stanovanjem g. polkovnika. Vnanji in v službi stoječi oddelki zastopani so bili po deputacijah in sicer od vsake stotnije: 1 častniški namestnik, 1 uradnik, 1 vodnik, 1 desetnik, 1 oproščnik in dva pešca. Od tukaj marširalo se je z godbo in staro zastavo na

več denar in največ ženska slabost, ki se dá po prejšnjih obeh in s sladkimi besedami speljati na led. Ali „der Wahn ist kurz, die Reu' ist lang“, zapeljano revše se potolaži, če je sitno, s tem, da dobi po prej že prejeti zlatnini in svili še par stotakov in — za njim pride drugo na vrsto. Tako je „lev“ komaj nekoliko čez 20 let star že skušen v vsem, kar življenje more dati človeku.

Za drugo — delavne — ljudi bije ura počitka ob devetih, desetih ali vsaj o polnoči; zá-nj ne, kajti od česa bi počival, če ni ves božji dan nič delal? Po polnoči se začne prav za prav še le njegovo življenje, in rad ima, če se mu pridruži kak mlajši častnik ali lahkoživec višega stanu. Še le zgodaj zjutraj, ko pri Frančiškanih k prvi maši zvon, tava domu, navadno se mu pozna po hoji, kaj je do tje počel. Nasledki takega življenja ne izostanejo, če ne zapravi premoženja, se pa konča na duhu in na telesu, največkrat pak se mu oboje primeri. Kedar se mu posuše vrelci, iz katerih je zajemal zaklado za tako življenje, se ta in spametuje in poprimeoni koristnejšega življenja, če ima še toliko telesnih in denarnih moči. Marsikteri pa malo slavno pogine, prime se ga jetika in prekmalu zakrije tihá jamica njega in njegove grehe, škode — pravne in materialne po njem storné — pa nihče ne popravi.

(Dalje prih.)

čelu v samostansko cerkev. Zad za polkom spremlevala pa je ena stotnija na tihem novo zastavo. Stotnije s staro zastavo vstopile so se pred cerkvijo, novo zastavo pa so nesli v cerkev, kjer je bila slovesna sv. maša, med katero je igrala godba, zunaj pa se je pri poglobitnih delih po štirikrat strelilo. Po dokončani službi božji pričelo se je blagoslovljenje, prav po službenem pravilniku, in sicer: častniki so se vstopili v polukrog okoli na mizi ležeče zastave z golimi sabljami v zuamenje, da so pripravljani do poslednjega diha braniti jo, a zunaj se je prezentiralo. Po izvršenem obredu pribila se je z zlatimi žebli na palico. Prve tri žeblje je v čast božjo zabil pater, ki jo je blagoslovil, druge tri g. polkovnik in sicer prvega v imenu Nj. veličanstva, drugega v imenu polkovnega imetnika g. F. Z. M. barona Kuhna, in tretjega v imenu svojem. Za tem so se vrstili vsi častniki in sleherni ud omenjenih deputacij vsih 12. stotnij, zabivši vsaki en žebelj; med tem pa je godba svirala mnogovrstne arije.

Ko je bilo tako vse končano, [spremili so častniki novo zastavo iz cerkve pred sredo polka; tu veli g. polkovnik „Alte Fahne Marsch“ in izroči novo zastavonosniku, dozdejni nosnik pa prevzame staro, in na povelje: „Alte Fahne hinter die Front“ zgubila je veljavo, ki je bila tolikrat priča slavnih zmag in slovenskega junaštva. Vojaki so žalostno pogledvali za njo, toda zdramil jih je g. polkovnik, pokazavši novo zastavo s kratkim ogovorom blezo tako le: „Vojaki! tu pred saboj vidite novo zastavo, to je namreč znamenje naše časti, spoštujte jo toraj, branite jo, ko pride čas, do poslednje kaplje krvi in ne zapustite je pod nikakimi pogoji.“

Polkovnik da povelje „zum Schwören“ in vojaška prisega se je z resničnimi besedami iz srca vsacega k novi zastavi ponovila. Slednjič se je še enkrat ustrelilo, prezentiralo in polk se je vrnil z novo zastavo v mesto spremljevan od množice prebivalcev, kateri so jo z obilnimi „živio“-klici pozdravljali.

Bog daj, da bi nas tudi ta nova zastava vodila k zmagam še mnogo let! Ti pa kranjska mladina, ki te še čaka priti pod nje krilo, spomni se, da so tvoji predniki oddaljeni od ljube domovine storili tudi za te slavno prisego in zvesto obljubili braniti jo do poslednjega diha. Glejte toraj, da ta naša obljuba ne bo zastonj, in da boste tako vredni nasledniki naši in naših prededov.

Domače novice.

V Ljubljani 10. maja.

(Mil. knez in škof, dr. Janez Pogačar), so se včeraj odpeljali na Notranjsko v bistriško dekanijo na kanonično obiskovanje.

(Koncert.) ki je bil v četrtek zvečer v redutni dvorani, ni bil tako dobro obiskovan, kakor je zaslužil po tem, kar se je igralo in pelo. Odlikoval se je zopet močni čitalnični pevski zbor, gosp. Grbic je žel glasno pohvalo za svoje pesmi, mlada gospodična V. Karingarjeva pa za svoje točke na glasovirji. Da mikavni koncert ni bil bolje obiskovan, temu je vzrok ta, da je bil premalo razglašen.

(Razpis premij) za pokončevanje gosenic, metuljev, ogrcev, hroščev in drugih škodljivih žaželk. Sl. deželni odbor je z dopisom od 9. dne u. m. kmetijski družbi poslal 100 gold. z naročilom, naj ta denar s posredovanjem kmetijskih podružnic, občinskih županov, farne duhovščine in učiteljev ljudskih šol obrne v darila takim, ki se verjetno izkažejo, da so a)

posebno marljivi bili pri oberanji gosenic ali pokončevanji belih metuljev, kebrov, ogrcev in drugih škodljivih žaželk, in da so b) veliko tega mrčesa pokončali.

Podpisani odbor se tedaj vsled gori navedenega naročila zaupljivo obrača do gosp. predstojnikov kmetijskih podružnic, do gosp. županov, do gosp. župnikov in do gosp. predstojnikov krajnih šolskih svetov z dvojno prošnjo: 1) naj blagovolijo pričujoči razpis razglasiti po svojem okraji, da se ljudje, posebno pa šolska mladina, marljivo lotijo pokončevanja imenovenega kmetijstvu škodljivega mrčesa, kakor to deželna postava od 17. junija 1870. zapoveduje, in 2) da sprejemajo polovljene in umorjene ogrce, kebre in bele metulje, ki jim ostanejo kot dober guoj, in da se potrudijo prepričati se, ali je kdo res marljivo pokončeval gosenice. Uno in to naj s spricalom natančno in nadrobno potrdijo, ker le na podlagi tacih sprical bode podpisnemu odboru mogoče, pravično odmeriti darila iz gori imenovanih 100 gld. Se ve da „kdor prej pride, prej melje“, zato naj naprošeni gospodje ne odlašajo predolgo tega oklica in še posebno šolski gospodje ne, ker šolski mladini so take premije tudi dober poduk za starejša leta.

Centralni odbor c. k. družbe kmetijske
v Ljubljani 4. maja 1879.

(Razglas kranjskim živinorejcem o prodaji plemenske živine.) C. k. kmetijska družba kranjska bode 17. dne tega meseca dopoldne ob 9. uri začeni v Ljubljani na dvorišči gostilnice „zum Baierischen Hof“ na dunajski cesti blizu kolodvora po očitni dražbi prodajala iz državne subvencije nakupljenih 6 juncev (bikov) in 3 ali 4 junice čistega muriškega (štajarskega sivega) plemena.

Žvina se postavi naprodaj za polovico tiste cene, za katero jo je družba kmetijska kupila, in se prodá tistemu, kdor največ za-njo dá, proti temu, da jo 1) koj plača in 2) se po pismu zaveže, da jo najmanj dve leti za pleme v deželi obdrži, zato se k tej dražbi pripuščajo samo kranjski živinorejci.

Kdor tedaj tako živino kupi, je ne sme dve leti iz svojih rok dati, če ni poprej podpisanega odbora o tem dovoljenja prosil in ga tudi dobil. Kdor bi se zoper to zavezo pregrešil, mora družbi kmetijski povrniti toliko denarja, za kolikor je on živino ceneje kupil, kakor je družba kmetijska za-njo dala. Tudi mora nemudoma naznaniti podpisanemu odboru, če mu je kupljena živina kakor koli poginila, da družba vé, koliko subvencijske živine je in kje je za pleme v deželi naši izpostavljena.

Glavni odbor družbe kmetijske kranjske
v Ljubljani 4. maja 1879.

(Iz seje družbe kmetijske 4. dne tega meseca.) Sejo prične predsednik baron Wurzbach s tem, da s toplo besedo obžalovanje izrazuje o izgubi gosp. Petra Kozlerja, ki je mnogo let bil jako delaven ud centralnega odbora in družbe podpredsednik; — odbor žalovaje pritrđi govoru predsednikovemu, dr. Bleiweis pa izroči pri tej priliki odboru precej obširni in s podobami razjasneni rokopiš o umni napravi vodnjakov („Ueber das Sammeln, Erhalten und Reinigen des Trinkwassers und über die Anlage der Wasserbehälter und Cisternen“), ki mu ga je ranjki gosp. Kozler pred nekimi meseci izročil, in predlaga, naj se ta našim Kraševcem in drugim vode potrebnim deželanom koristni poduk natisne v „naznanilih“ družbe kmetijske. — Poročilo viteza Schneid-Treuenfelda, ki je z grofom Barbotom vred zastopal družbo kmetijsko kranjsko pri skupnem poklonu vseh avstrijskih družeb o

spobni poroki cesarjevi 22. u. m. na Dunaji, se radostno vzame na znanje, knjižice pa z govorom grofa Coronini a, poslani odboru od družbe kmetijske dunajske, se razdelijo odbornikom. — Obširna razprava se je sukala okoli dopisa sl. ministerstva kmetijstva od 16. dne u. m., zadevajočega žetvino štatistiko od lanskega leta; sklenilo se je, dotična pojasniti dati ministerstvu. — Naznanilo ministerstva kmetijstva o nekterih premembah vremenskih telegramov za leto 1879. naj se izročí vredništvu „Novic“ s prošnjo, da ga objavi v svojem listu. — Dopis ces. kr. deželne vlade od 30. marca t. l., s katerim se c. kr. okrajnim glavarstvom ukazuje strogo nadzorovanje nad tem, da se postava o varstvu kmetijstvu koristnih tičev točno izpolnuje, se je zadovoljno na znanje vzel. — Sl. deželni odbor je družbi kmetijski poslal 100 gl. s hvalevrednim na očilom, naj to svoto obrne za darila (premijske) marljivega in vspešnega pokončevanja sadežem škodljivih mrčesov; ob enem je pa centralnemu odboru tudi izročil 50 iztiskov deželne postave od 17. junija 1870. l. o pokončevanju gosenic, metuljev, hroščev itd. za razdelitev družbinim podružnicam. Ker pa se s 100 gl. ne morejo vsem darila nakloniti, ki bi jih morebiti zaslužili, je odbor sklenil obrniti se za blago pripomoč o tej zadevi še do kranjske hranilnice, ki je leta 1873. za premije pri pokončevanju hroščev družbi kmetijski izročila 300 gl. — Odgovor c. kr. finančne direkcije, da prošnji družbe kmetijske za zaželeno naznanilo o davkovskih eksekutorjih ne more zadostiti, se je naznanje vzel. — Prošnja vodstva ljudske šole v Orehku za denarno pomoč o napravi šolskega vrta se ni mogla vslišati, ker odbor za letošnje leto še ni nikakoršne državne podpore dobil, — isto tako prošnja A. Babiča v M. ne, ker družba kmetijska ni v stanu, vsacemu pogorelcu sadnih drevcev darovati in je to izjemno le pri Kompoljcih storila, katerim je grozni požar drevje velike vasi uničil. — Marljivi svilorejski grofjini M. se ni moglo postreči s semenom svilnih črvičev, ker družba za svilorejo ni nikakoršne subvencije prejela, tedaj si tudi ni semena naročila; odbor je tedaj grofjini svetoval, obrniti se do svilorejnega poskuševališča v Gorici. — Ker je odbor prejel iz Tridenta naročeno posodo, ki se „teletji dolnik“ (Kälbertränker) imenuje, ga zdaj vsak lahko ogleda v pisarnici družbe kmetijske; pozneje pa se pošlje v Bohinj predstojniku kmetijske podružnice g. župniku Mesarju za poskušnjo. — Za uda družbe kmetijske je bil sprejet gosp. Anton Požar, učitelj in župan v Knežaku. — Prvi natečajni spis za Schneid-Treuenfeldovo darilo je odboru došel 6. dne t. m. — Po naznanilu gosp. odbornika Seuniga se je nakupilo nekoliko plemenske goveje živine muriškega (Mürzthaler) plemena na Štajarskem, kterege se bode v Ljubljani prodala drugo soboto, to je, 17. dne t. m.

(Uboj.) Ta teden nesreč v Ljubljani in okolici nikakor noče biti konec. Včeraj zjutraj so zopet našli ob Lattermanovem drevoredu za nunskim zidom nekega čevljarja iz Šiške s preklano glavo in komaj še živega, okrog njega pa polno strjene krvi. Menda je revež vso noč ležal v tem stanu. Kdo ga je tako hudo poškodoval, se natanko še ne vé, pa se bo že pokazalo. Menda je to storil topničarski vojak.

Pregled hrvatske literature 1878.

(Konec.)

Matica dalmatinska nikakor ne more dalje. Razun kakšne ročne ali praktične knjige in

koledarja, ne izda ona skoraj nič. Zato se ni čuditi, kerje v Dalmaciji malo ljudi, kateri so sposobni kaj dobrega napisati s svojim jezikom. Niti za darila ne more dobiti pisatelj! Pedagogični zbor v Zagrebu dela kolikor mu skromne moči dopuščajo, izdajoč vsako leto katero knjigo. Izven kroga teh društev dela se verlo malo. Denarno stoje ta društva občno dobro, zato tudi odtod toliko njihovo delovanje. Akademija ima na razpolaganje čez 350.000 gl. — za naše okolnosti ogromna glavica. Matica hrvatska imela je na konci leta 1877. Draškovičev zaklad okoli 40.000 gl. glavice s nekaj čez 1000 letnih udov (l. 1878 se je to število podvostručilo); imenje Matice dalmatinske zneslo je leta 1878. čez 32.000 gl. in društva sv. Jeronima čez 60.000 gl. (s 4500 dosmrtnih udov). V najnovejšem času se je oživilo tudi arheologično društvo, k temu ustrojilo se je umetično društvo. Vsa književna društva bodo imela sedaj okoli 1/2 milijona glavice. Za naše pičle odnošaje je to impozantna svota — to je steber naše današnje književnosti. Ko konstatiramo ta vesel faktum, ne moremo si kaj, da bi ne povdarjali, koliko je sveta dolžnost vsakega Hrvata, da podpira z vsimi močmi književna naša društva, s katerimi za sedaj živi in propada hrvatska književnost. Evo, ves ta veliki kapital je zanesla na kup darežljiva roka hrvatskega naroda, kateri je počemši od slavnega djakovskega škofa, povsod pri žrtvah za kulturne ali izobraževalne namene, odvezal si od svojih ust in prinesel na domorodni žrtvenik. A kje so še drugi naši zavodi: vseučilišče, muzej, gledišče, galerija slik, gospodarsko društvo, pevška društva in razne zaklade, ktere so vse z prineski hrvatskega naroda ustanovljene? Ne bomo grešili, ako rečemo, da je hrvatski narod za kulturne namene s prostovoljnimi prineski nabral čez en milijon in pol gl. — v času od samih 40 let! Pa vse to je izvela v tako kratkem času sama tako imenovana provincijalna Hrvatska (s Slavonijo) zraven pičle pripomoči krajine in Dalmacije — niti spominjaje Bosne in Istrije, ktere ste bile do sedaj za nas popolnoma mrtve. Kedar vse to v ozir vzamemo, ne moremo kakor z veselim očesom gledati v lepšo bodočnost hrvatskega naroda, kateri se je vedel skazati s takimi deli v času svojega političnega razcepljenja in zatiranja. Pri nas je še dovolj pametnih ljudi, kateri drže, da so Hrvati samo kulturni element, odmenjevajoč drugemu delu naroda politično misijo. — Kdor trezno pretehta naš kulturni napredek zadnjih 40 let, našel bode tu v resnici tako uzvišenih prikazov, katerim nima nikjer sledú na slavjanskem ju u in kateri kažejo, da Hrvatom ni namenjena zadnja uloga na Balkanu.

Pa vendar mi bi veliko, veliko več delati mogli ko bi bil ves naš narod, na vseh straneh enako svest in potreben. Evo slavne naše Dalmacije in Dubrovnika, kjer se hrvatska književnost pestuje, kakor da bi ne bila na svojem domu! a kaj da še rečemo o Istriji, Bosni in Hrcegovini!

V Dalmaciji, Istriji in na Ogorskem se mora Hrvat boriti za svoja prva narodna prava, za svoj jezik in obstanek; v Bosni se je še-le v sedajnem času prišlo do najprimitivnijih človeških pravic, do svobode življenja. V Krajini še sedaj nima Hrvat ustavne svobode. Tako ostane edini hrvatski provincijal (s Slavonijo), kjer Hrvat svobodnije diha in kjer to svobodo lepo porabi na korist svoje izobraženosti.

V takih političnih okolnostih pravno ne more hrvatska knjiga cvesti, vendar zraven

vsega tega moglo bi bolje iti, ko ne bi bil tako razdeljeni, kakor smo. Zakaj bi to tajili? Na Hrvatskem, kjer je vse javno življenje hrvatsko, enako se še več čita nemški kakor hrvatski; v Dalmaciji je še slabije, kajti tu je javno in privatno življenje talijansko in tu znava vsak deklamirati iz Dantea, Tassa, Toscolana, Manzonia, a malo se jih razveseljuje z Gunduličem, Preradovičem, Mažuraničem, Vrazom, Markovičem in s Šenoom! Vzemite še naše siromašno knjigotrštvo. Nečemo reči, da ni pri nas knjigarnic, pri katerih ne bi bilo dobre volje in ktere ne bi zaslužale bile za hrvatsko književnost (posebno zaslužuje, da se spomni Albrecht in Hartmann) ali knjigarnice, ktere bi vedle svoj posel sposobno pripravili našim okolnostim in ktere bi pokazale tako potrebne prebrisanosti, ktere vidimo pri družih narodih — pri nas nimamo. Mi v Zagrebu prej izvememo za knjigo, ktera bode izšla v Berlinu, kakor za knjigo, ktera ima pri nas iziti.

Nemci s svojimi vsakovrstnimi anoncami sezajo do najoddaljenega sela — pri nas se niti ne pošilja dnevnikom vsako delo, da ga oglase. Nemci pošiljajo na vse strani sveta kataloge svojih knjig; katerokoli nemško knjigo kupiš, v njej bodeš našel priloge književnih oglasov — hrvatski knjigotržci, kakor da bi tega ne razumeli. A kje je še naša književna kolportaza! Po Hrvatskem se zmiraj potikajo kolporteri nemških knjigarnic in ti silijo v roke nemške knjige, odnšajajoč iz naše zemlje hrvatski denar, — hrvaških knjig ne raznašajo nikdo. Vzemite še k temu hrvatsko žurnalistiko, kjer komaj „Vienac“ in „Obzor“ in zraven njih „Nar. list“ obračajo na to svojo pozornost, pa kako hočete, da hrvatska knjiga zatira tujo!

Vse te okolnosti ovirajo razvoj te naše književnosti in ktere bi trebalo odstraniti, ako hočemo, da nam ona spolnuje svojo misijo. Naj bode vsaki Hrvat, kjerkoli bi bil, najprej Hrvat; naj vsakdo vé, da imamo vsi dolžnost nasproti svojemu narodu in da treba enkrat premeniti gole fraze z deli, pa bode bolje.“

Eksekutivne dražbe.

12. maja: 1. Hiša banke „Slovenije“ in Wur-ner v Ljubljani.

13. maja: 3. Boštijančič iz Harji, 3. Barba s Prema, v Bistrici. 1. Rupar iz Bučke v Mokronogu.

Umrlí so:

Od 4. do 6. maja: Anton Widmayer, mizar 74 l., vsled starosti. Evgen Ravnikar, deš. blag. s. 4 l., za jetiko.

Telegrafične denarne cene 9. maja.

Papirna renta 66.50 — Sreberna renta 67.30 — Zlata renta 78.80 — 1860letno državno posojilo 125.25 Bankine akcije 818 — Kreditne akcije 281 — — London 117.10 — — Ces. kr. cekini 5.54. — 20-frankov 9.35.

Javna zahvala.

Za grenko sočutje pri prerani smrti rajnega ljubljenca

Evgenija,

za obilni sprevod njegov in za daritve lepih vencev se najtopleje zahvaljujeva vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

V Ljubljani, dne 8. maja 1879.

Franjo in Fani
Ravnihar.